

20 СПОЛУЧНИКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

поділ	1	функція: сурядні – підрядні		
	2	походження: первинні – похідні		
	3	морфологічна будова: прості, складні, складені		
функція	підряд.	⟨L, ⟨L, TM ⟨L, я L, L(Σ, ◊(Σ, ◊}), L L), U L		
	сурядн.	еднальні L, TM ◊, ◊,	протиставні }L,	розділові LL, LL, f, L, L⟨L
ПОХО- ДЖЕННЯ	первинні прості	сурядний зв'язок ◊, TM ◊ (та), L (i), L, }L** (але), L, <small>*протиставне УМ **до 18 ст.</small>		підрядний зв'язок ⟨L
	похідні	від займенників L(Σ, 4(Σ, □(Σ, L L, L L	від прислівників L TM Σ, □L, LL, 4◊ TM ◊, ◊ TM ◊, ◊L	від дієслів JLя, Σ)L
похідні	складені	= семантична єдність двох або кількох слів, що виступають як один сполучник, хоч у реченні не завжди стоять поруч: ◊LΣ ... LL; ◊LΣ ... fL; }Σ fL fL ... } (L), а також парні сполучники: L ... L; LL ... LL; L⟨L ... L⟨L; }L ... }L.		
	складні	= зрощення 1) первинних сполучників між собою: ◊ + LL → ◊L; L + LL → LL; L + ⟨L → L⟨L; 2) сполуч-в + частки: ◊ + (Σ → ◊(Σ; TM ◊ + (Σ → TM ◊(Σ; 3) одних часток: }Σ + (Σ → }Σ(Σ; }L + (Σ → }L(Σ.		
<p>У д-р. м. кількість¹ сполучників була відносно <u>невеликою</u>, <u>проте</u> вони вже поділялися на окремі групи за своїми функціями (сурядні – підрядні), походженням (первинні – похідні), морфолог. будовою (прості, складні, складені).</p>				
<p>Українська мова зберегла зовсім невелику кількість давніх похідних сполучників і сполучних слів, зокрема такі: <i>що, як, де, коли,</i> (пор. д-р. L L, □L, TMΣ, LL, yTML) та деякі інші. Вийшло з ужитку багато сполучників і сполучних слів займенникового та прислівникового походження (L(Σ, □(Σ, 4(Σ, 4◊TM◊, ◊TM◊, TM{ }TMΣ(Σ, L(Σ, U L) та ін.), а також більшість складних та складених сполучників.</p> <p>У зв'язку з утратою значної кількості сполучникових лексичних одиниць в українській мові відбувається:</p> <p>1) активний процес функціонального розширення збережених віддавна та вживаних у ній похідних сполучників,</p> <p>2) процес поповнення їхнього складу за рахунок новотворів, зокрема таких, як: <i>доки, зате, мов, немов, наче, неначе, поки, проте, себто, тобто, щоб; дарма що, тому що, незважаючи на те що, замість того щоб, хіба що, тим часом як, після того як, в міру того як</i> і інших.</p> <p>Для утворення нових сполучників використовуються форми займенників, прислівники, прийменники, частки.</p> <p>Однак староукраїнська книжна мова лише частково відбивала ті зміни, які відбулись у живій народній мові. У староукраїнських пам'ятках аж до кінця XVIII ст. власне українські сполучники підрядності займають скромне місце. Зате широко фіксуються в них <u>сполучники давньоруські</u>, не засвоєні живою українською мовою (<i>ажє, оже, аче, поколь</i>), <u>старослов'янські</u> (<i>акы, аще, дабы</i>), <u>польські</u> (<i>же, бы, гды, кгда, поневаж</i>), <u>російські</u> (<i>если, когда</i>) та ін. Ця строкатість, неунормованість характерна була для всіх жанрів (з незначними відхиленнями) тогочасної писемної мови.</p> <p>СУМ, орієнтована в своєму розвитку на загальнонародне мовне джерело, позбулася застарілих, віджилих, не вживаних в мові народу сполучників і створила нову, багату та гнучку сполучникову систему.</p>				